

H. C. Andersen: Eventyr 106: I Andegaarden. (1861) Originalversion. Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan, beklageligvis, opstå alligevel pga. konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.	H. C. Andersen Eventyr 106: I andegården (1861) Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) © blå tekst = ord ændret i forhold til originalen. (Justering ifølge 1948-sprogreformen er ikke farvemarkeret) Bemærk: der er indsat blanklinjer undervejs, markeret med tegnet - for at linjerne i de to kolonner kan matche. Linje-forskubbelser kan beklageligvis opstå alligevel pga. konverterings-divergens; læsning 'på tværs' bør dog være muligt.
Der kom en And fra Portugal, Nogle sagde fra Spanien, det er ligemeget, hun blev kaldt den Portugisiske, hun lagde Æg, blev slagtet og anrettet; det er hendes Levnetsløb. Alle de, som krøbe ud af hendes Æg, bleve kaldte de Portugisiske og det betydde Noget; nu var her af hele den Slægt kun Een tilbage i Andegaarden, en Gaard, som ogsaa Hønsene havde Adgang til og hvor Hanen traadte op med uendelig Hovmod. "Han krænker mig med sit voldsomme Gal!" sagde den Portugisiske. "Men kjøn er han, det kan man ikke negte, uagtet han ikke er nogen Andrik. Moderere sig skulde han, men det er en Konst at moderere sig, det viser høiere Dannelse, den har de smaa Sangfugle oppe i Nabohavens Lindetræ! hvor yndigt de synge! der ligger noget saa Rørende i deres Sang; jeg kalder det Portugal! Havde jeg saadan en lille Sangfugl, jeg vilde være ham en Moder, kjærlig og god, det ligger mig i Blodet, i mit Portugisiske!" Og lige idet hun talte kom der en lille Sangfugl; den kom hovedkulds oppe fra Taget. Katten var efter den, men Fuglen slap med en knækket Vinge og faldt ned i Andegaarden. "Det ligner Katten, det Afskum!" sagde den Portugisiske; "jeg kjender ham fra jeg selv havde Ællinger! At et saadant Væsen faaer Lov at leve og gaae om paa Tagene! det troer jeg	Der kom en and fra <i>Portugal</i>, nogle sagde fra <i>Spanien</i>, det er nu lige meget, hun blev kaldt "den portugisiske", hun lagde æg, blev slagtet og anrettet; det er hendes levnedsløb. Alle de, som krøb ud af hendes æg, blev kaldt <i>de portugisiske</i> og det betød noget; nu var her af hele den <i>portugisiske</i> slægt kun én tilbage i andegården, en gård, som også hønsene havde adgang til og hvor hanen trådte op med uendelig hovmod. - "Han krænker mig med sit voldsomme gal!" sagde <i>den portugisiske</i>. "Men køn er han, det kan man ikke nægte, uagtet han ikke er nogen andrik. Moderere sig skulle han, men det er en kunst at moderere sig, det viser <i>en form for</i> højere dannelse, <i>og</i> den har de små sangfugle oppe i nabohavens lindetræ! Hvor yndigt de synger! Der ligger noget så rørende i deres sang; jeg kalder det <i>for "Portugal"</i>! Havde jeg sådan en lille sangfugl, jeg ville være ham en moder, kærlig og god, det ligger mig i blodet, i mit portugisiske!" Og lige <i>da</i> hun talte kom der en lille sangfugl; den kom hovedkulds <i>ned</i>, oppe fra taget. Katten var efter den, men fuglen slap med en knækket vinge og faldt ned i andegården. "Det ligner katten, det afskum!" sagde <i>den portugisiske</i>; "– jeg kender ham fra jeg selv havde ællinger! <i>Tænk</i>, at et sådant væsen får lov at leve og gå om<i>kring</i> på tagene! <i>Det</i> tror jeg

ikke finder Sted i Portugal!" Og hun ynkede den lille Sangfugl, og de andre Ænder, som ikke vare portugisiske, ynkede ham ogsaa. "Det lille Kræ!" sagde de, og saa kom den Ene og saa kom den Anden. "Vel ere vi selv ikke syngende," sagde de, "men vi have indvendig Sangbund eller saadant Noget; det føle vi, om vi ikke tale derom!" "Da vil jeg tale om det!" sagde den Portugisiske, "og jeg vil gjøre Noget for den, for det er Ens Pligt!" og saa gik hun op i Vandtruget og baskede i Vandet, saa hun nær havde drunget den lille Sangfugl i den Skylle, han fik, men det var godt meent. "Det er en god Gjerning," sagde hun, "den kan de Andre see paa og tage Exempel af!" "Pip!" sagde den lille Fugl, hans ene Vinge var knækket; det var ham svært at ryste sig, men han forstod saa godt den velmeente Pjasken. "De er saa hjertensgod, Madame!" sagde han, men forlangte ikke mere. "Jeg har aldrig tænkt over mit Hjertelag!" sagde den Portugisiske, "men det veed jeg, at jeg elsker alle mine Medskabninger undtagen Katten, men det kan da Ingen forlange af mig! han har ædt To af mine; men vær nu som hjemme her, det kan man; jeg selv er fra en fremmed Egn, som De nok seer paa min Reisning og Fjederkjole! min Andrik er indfødt, har ikke mit Blod, men jeg hovmoder mig ikke! - forstaaes De af Nogen herinde, saa tør jeg nok sige, at det er af mig!" "Hun har Portulak i Kroen!" sagde en lille almindelig Ælling, der var vittig, og de andre Almindelige fandt det saa udmærket med "Portulak", det klang som "Portugal"; og de stødte til hinanden og sagde Rab! han var saa mageløs vittig! og saa indlode de sig med den lille Sangfugl. "Den Portugisiske har rigtignok Sproget i sin Magt!" sagde de. "Vi have det ikke med store Ord i Næbet, men vi have ligesaa stor Deeltagelse; gjør vi ikke Noget for Dem, saa gaae vi stille med det; og det finde vi smukkest!" "De har en yndig Røst!" sagde en af de Ældste. "Det maa være en deilig Bevidsthed at glæde saa Mange, som De gjør! jeg forstaaer mig rigtignok	ikke finder sted i Portugal!" Og hun ynkede den lille sangfugl, og de andre ænder, som ikke var portugisiske, ynkede også sangfuglen. "Det lille kræ!" sagde de, og så kom den ene og så kom den anden. "Vel er vi selv ikke syngende," sagde de, "men vi har indvendig sangbund eller sådant noget; det føler vi, selvom vi ikke taler om det!" "Da vil jeg tale om det!" sagde den <i>portugisiske</i>, "og jeg vil gøre noget for den, for det er ens pligt!" og så gik hun op i vandtruget og baskede i vandet, så hun nær havde druknet den lille sangfugl i den skylle, han fik, men det var godt ment. "Det er en god gerning," sagde hun, "den kan de andre se på og tage eksempel af!" - "<i>Pip!</i>" sagde den lille fugl, hans ene vinge var knækket; det var ham svært at ryste sig, men han forstod så godt den velmente pjasken. "De er så hjertensgod, madame!" sagde han, men forlangte ikke mere. "Jeg har aldrig tænkt dybere over mit hjertelag," sagde den <i>portugisiske</i>, "men dette ved jeg: at jeg elsker alle mine medskabninger undtagen katten, men det kan ingen vel forlange af mig! Han har ædt to af mine; men vær nu som hjemme her, det kan man; jeg selv er fra en fremmed egn, som De nok ser på min rejsning og fjerkjole! Min andrik er indfødt, har ikke mit blod, men jeg hovmoder mig ikke! – og forstås De af nogen herinde, så tør jeg nok sige, at det er af mig!" "Hun har portulak i kroen!" sagde en lille almindelig ælling, der var vittig, og de andre almindelige fandt det så udmærket med "portulak," det klang som "Portugal"; og de stødte til hinanden og sagde <i>rap!</i> – han var så mageløs vittig! Og så indlod de sig med den lille sangfugl. "Den <i>portugisiske</i> har rigtignok sproget i sin magt!" sagde de. "Vi har det ikke med store ord i næbbet, men vi viser vel lige så stor deltagelse; gør vi ikke noget for Dem, så går vi i det mindste stille med det; og det finder vi smukkest!" "De har en yndig stemme!" sagde en af de ældste. "Det må være en dejlig bevidsthed at
--	--

aldeles ikke paa det! derfor holder jeg min Mund, og det er altid bedre, end at sige noget Dumt, som saa mange Andre sige til Dem!"

"Plag ham ikke!" sagde den Portugisiske, "han trænger til Hvile og Pleie. Lille Sangfugl, skal jeg pjaske Dem igjen?"

-

"O nei, lad mig være tør!" bad han.

"Vandkuren er den eneste, der hjælper mig," sagde den Portugisiske; "Adspredelse er ogsaa noget Godt! nu kommer snart Nabohønsene og gjør Visit, der ere to chinesiske Høns, de gaae med Mamelukker, have megen Dannelse, og de ere indførte, det hæver dem i min Agtelse!"

Og Hønsene kom og Hanen kom, han var idag saa høflig, at han var ikke grov.

"De er en virkelig Sangfugl!" sagde han, "og De gjør ud af Deres lille Stemme Alt, hvad der kan gøres af saadan en lille Stemme. Men noget mere Locomotiv maa man have, at det kan høres, at man er af Hankønnet."

De to Chinesiske stode henrykte ved Synet af Sangfuglen, han saae saa forpjusket ud af Pjasket, han havde faaet over sig, at de syntes, han lignede en chinesisk Kylling. "Han er yndig!" og saa indlode de sig med ham; de talte med Hviskestemme og P-Lyd paa fornemt Chinesisk.

"Vi høre nu til Deres Art. Ænderne selv den Portugisiske, høre til Svømmefuglene, som De nok har bemærket. Os kjender De endnu ikke, men hvor Mange kjende os, eller gjøre sig den Uleilighed, Ingen, selv blandt Hønsene, uagtet vi ere fødte til at sidde paa en høiere Pind, end de fleste Andre. - Det er nu det Samme, vi gaae vor stille Gang mellem de Andre, hvis Grundsætninger ikke ere vore, men vi see kun paa de gode Sider, og tale kun om det Gode, skjøndt det er vanskeligt at finde, hvor Intet er. Med Undtagelse af os To og Hanen, er der Ingen i Hønsehuset, der ere begavede, men honnette! dette kan man ikke sige om Beboerne af Andegaarden. Vi advare Dem, lille Sangfugl! tro ikke hende der med Stumphalen, hun er lumsk! den Spættede der, med det skjeve Speil paa Vingerne, hun er disputeergal og lader aldrig Nogen faae det sidste Ord, og saa har hun altid Uret! - den fede And taler ilde om Alle, og det er

glæde så mange, som De gør! Jeg forstår mig rigtignok aldeles ikke på det! Derfor holder jeg min mund, og det er altid bedre, end at sige noget dumt, som så mange andre siger til Dem!"

"Plag ham ikke!" sagde *den portugisiske*. "Han trænger til hvile og pleje. Lille sangfugl, skal jeg pjaske Dem igen?"

"Oh nej, lad mig være tør!" bad han.

"Vandkuren er den eneste, der hjælper mig," sagde *den portugisiske*; "**men** adspredelse er ogsaa noget godt! **Nu** kommer nabohønsene **snart** og gør visit, der er to kinesiske høns, de går med mamelukker, har megen dannelse, og de **høns** er **blevet** indført, det hæver dem i min agtelse!"

Og hønsene kom og hanen kom, han var i dag så høflig, at han ikke **var** grov.

"De er en virkelig sangfugl!" sagde han, "og De gør ud af Deres lille stemme alt, hvad der kan gøres af sådan en lille stemme. Men noget mere **kraft** må man have, **hvis** det kan høres, at man er af hankønnet."

De to kinesiske stod henrykte ved synet af sangfuglen, han så **jo** så forpjusket ud af pjasket, han havde fået over sig, at de syntes, han lignede en kinesisk kylling. "Han er yndig!" – og så indlod de sig med ham; de talte med hviskestemme og *p*-lyd på fornemt kinesisk.

"Vi hører nu til Deres art. Ænderne, selv *den portugisiske*, hører til svømmefuglene, som De nok har bemærket. Os kender De endnu ikke, men hvor mange kender os, eller gør sig den ulejlighed? Ingen, selv blandt hønsene, **også selvom** vi er født til at sidde på en højere pind end de fleste andre. – Det er nu det samme, vi går vor stille gang mellem de andre, hvis grundsætninger ikke er vore, men vi ser kun på de gode sider, og taler kun om det gode, skønt **sådan** er vanskeligt at finde, hvor **der** intet er. Med undtagelse af os to og hanen, er der ingen i hønsehuset, der er begavede, **de er blot lidt fornemme**! Dette kan man **dog** ikke **engang** sige om beboerne af andegården. Vi advare Dem, lille sangfugl: **tro** ikke hende der med stumphalen, **for** hun er lumsk! Den spættede der, med det skæve spejl**glimmer** på vingerne, hun er disputeregal og lader aldrig nogen få det sidste ord, og så har hun altid uret! **Den** fede and taler **dårligt** om alle, og det **er** imod vor natur; kan

vor Natur imod, kan man ikke tale godt, saa skal man holde sin Mund. Den Portugisiske er den Eneste, der har lidt Dannelse og som man kan omgaaes med, men hun er lidenskabelig og taler for meget om Portugal!"

"Hvor de to Chinesiske har meget at hviske!" sagde et Par af Ænderne, "mig kjede de; jeg har aldrig talt med dem!"

Nu kom Andriken! han troede, at Sangfuglen var en Graaspurv. "Ja, jeg kan ikke gjøre Forskel!" sagde han, "og det er da ogsaa lige fedt! Han hører til Spilleværkerne, og har man dem, saa har man dem!"

"Bryd Dem aldrig om hvad han siger!" hviskede den Portugisiske. "Han er agtværdig i Forretninger, og Forretninger gaae for Alt. Men nu lægger jeg mig til Hvile! det skylder man sig selv, at man kan være kjøn fed, til man skal balsameres med Æbler og Svedsker!"

Og saa lagde hun sig i Solen, blinkede med det ene Øie; hun laae saa godt, hun var saa god, og saa sov hun saa godt. Den lille Sangfugl plukkede paa sin knækkede Vinge, lagde sig lige op til sin Beskytterinde, Solen skinnede varmt og deiligt, det var et godt Sted at være.

Nabohønsene gik om at skrabe, de vare i Grunden komne der alene for Fødens Skyld; de Chinesiske gik først bort, og saa de Andre; den vittige Ælling sagde om den Portugisiske, at den Gamle gik snart i "Ællingedom", og saa skrattede de andre Ænder, "Ællingedom! han er mageløs vittig!" og saa gjentog de den forrige Vittighed: "Portulak!" det var meget morsomt; og saa lagde de sig.

De laae en Stund, da blev lige med Eet kastet noget Snaskeri ind i Andegaarden, det klaskede, saa hele den sovende Besætning foer op og slog med Vingerne; den Portugisiske vaagnede ogsaa, væltede om og trykkede forfærdeligt den lille Sangfugl.

"Pip!" sagde den, "De traadte saa haardt, Madame!"

"Hvorfor ligger De i Veien!" sagde hun, "De maa ikke være saa ømskindet! jeg har ogsaa Nerver, men jeg har aldrig sagt Pip!"

"Vær ikke vred!" sagde den lille Fugl, "det Pip slap mig ud af Næbet!"

Den Portugisiske hørte ikke paa det, men foer i

man ikke tale godt, så skal man holde sin mund. *Den portugisiske* er den eneste, der har lidt dannelse og som man kan omgås med, men hun er lidenskabelig og taler for meget om Portugal!"

"Hvor de to kinesiske har meget at hviske!" sagde et par af ænderne. "Mig keder de; jeg har aldrig talt med dem!"

Nu kom andrikken! Han troede, at sangfuglen var en gråspurv. "Ja, jeg kan ikke gøre forskel på sådan nogen!" sagde han, "og det er da også lige fedt! Han hører til musikanterne, og har man dem, så har man dem!"

"Bryd Dem ikke om hvad han siger!" hviskede *den portugisiske*. "Han er agtværdig i forretninger, og forretninger går jo forud for alt. Men nu lægger jeg mig til hvile! Det skylder man sig selv, så man kan være rigtig fed, når man skal balsameres med æbler og svesker!"

Og så lagde hun sig i solen, blinkede med det ene øje; hun lå så godt, hun var så god, og så sov hun så godt. Den lille sangfugl plukkede på sin knækkede vinge, lagde sig lige op til sin beskytterinde, solen skinnede varmt og dejligt, det var et godt sted at være.

Nabohønsene gik omkring for at skrabe, de var i grunden kommet der alene for fødens skyld; de kinesiske gik først bort, og så de andre; den vittige ælling sagde om *den portugisiske*, at den gamle gik snart i "ællingedom," og så skrattede de andre ænder - "ællingedom!"; han er mageløs vittig!" Og så gentog de den forrige vittighed: "portulak!" Det var meget morsomt; og så lagde de sig.

De lå en stund, da blev pludselig kastet noget snaskeri ind i andegården, det klaskede, så hele den sovende besætning for op og slog med vingerne; *den portugisiske* vågnede også, væltede om og trykkede forfærdeligt den lille sangfugl.

"Pip!" sagde den. "De trådte så hårdt, madame!"

"Hvorfor ligger De i vejen?" sagde hun, "De må ikke være så ømskindet! Jeg har også nerver, men jeg har aldrig sagt pip!"

"Vær ikke vred!" sagde den lille fugl, "– det pip slap mig bare ud af næbbet!"

-

Den portugisiske hørte ikke på det, men for

Snaskeriet og holdt sit gode Maaltid, da det var endt og hun lagde sig, kom den lille Sangfugl og vilde være elskværdig:

"Tilleleit!
Om Hjertet dit,
Vil jeg synge tidt,
Flyvende vidt, vidt, vidt!"

"Nu skal jeg hvile paa Maden!" sagde hun, "De maa lære Huusskik herinde! Nu sover jeg!"

Den lille Sangfugl blev ganske forbløffet, for han meente det saa godt. Da Madamen siden vaagnede, stod han foran hende med et lille Korn, han havde fundet; det lagde han foran hende; men hun havde ikke sovet godt, og saa var hun naturligviis tvær.

"Det kan De give en Kylling!" sagde hun; "staa ikke og hæng over mig!"

"Men De er vred paa mig!" sagde han. "Hvad har jeg gjort?"

"Gjort!" sagde den Portugisiske, "det Udtryk er ikke af den fineste Slags, vil jeg gjøre Dem opmærksom paa!"

"Igaar var her Solskin," sagde den lille Fugl, "idag er her mørkt og graat! jeg er saa inderlig bedrøvet!"

"De kan det nok ikke med Tidsregning!" sagde den Portugisiske, "Dagen er endnu ikke gaaet, staa ikke og vær saa dumladende!"

"De seer paa mig saa vred, som de to slemme Øine saae, da jeg faldt herved i Gaarden!"

"Uforskammede!" sagde den Portugisiske, "ligner De mig med Katten, det Rovdyr! ikke en ond Blodsdraabe er der i mig; jeg har taget mig af Dem, og god Omgang skal jeg lære Dem!"

-

Og saa bed hun Hovedet af Sangfuglen, den laae død.

"Hvad er nu det!" sagde hun; "kunde han ikke taale det! ja saa var han saamænd ikke for denne Verden! jeg har været som en Moder mod ham, det veed jeg! for Hjerte har jeg!"

-

Og Naboens Hane stak Hovedet ind i Gaarden og galede med Locomotivkraft.

"De tager Livet af En med det Gal!" sagde hun; "det er Deres Skyld det Hele; han tabte

straks ned i snaskeriet og fik sit gode måltid; da det var endt og hun lagde sig, kom den lille sangfugl og ville være elskværdig:

"Tillele-tit!
om hjertet dit,
vil jeg synge tit,
flyvende vidt, vidt, vidt!"

"Nu skal jeg hvile på maden!" sagde hun, "De må lære lidt husskik herinde! Nu sover jeg!"

Den lille sangfugl blev ganske forbløffet, for han mente det så godt. Da madammen siden vågnede, stod han foran hende med et lille korn, han havde fundet; det lagde han foran hende; men hun havde ikke sovet godt, og så var hun naturligvis tvær.

"Det kan De give til en kylling!" sagde hun; "stå ikke og hæng over mig!"

"Men De er vred på mig!" sagde han. "Hvad har jeg gjort?"

"Gjort?" sagde den portugisiske, "– det udtryk er ikke af den fineste slags, det vil jeg lige gøre Dem opmærksom på!"

"I går var her solskin," sagde den lille fugl, "i dag er her mørkt og gråt! Jeg er så inderlig bedrøvet!"

"De kender nok ikke det med tidsregningen," sagde den portugisiske, "dagen er endnu ikke gået, stå ikke og vær så dumladende!"

"De ser på mig så vredt, som de to slemme øjne så på mig, da jeg faldt herved i gården!"

"Uforskammet!" sagde den portugisiske.

"Sammenligner De mig med katten, det rovdyr? Ikke en ond blodsdråbe er der i mig; jeg har taget mig af Dem, og god omgang skal jeg nu lære Dem!"

Og så bed hun hovedet af sangfuglen, den lå død.

"Hvad er nu det!" sagde hun; "kunne han ikke engang tåle dét! Ja, så var han såmænd alligevel ikke for denne verden! Jeg har været som en moder mod ham, det ved jeg! For hjerte har jeg!"

Og naboens hane stak hovedet ind i gården og galede med fuld kraft.

"De tager livet af en med det gal!" sagde hun. "Det er Deres skyld det hele; han tabte

Hovedet og jeg er nærved at tabe mit." "Han fylder ikke meget hvor han ligger!" sagde Hanen. "Tal De med Agtelse om ham!" sagde den Portugisiske, "han havde Tone, han havde Sang og høi Dannelse! kjærlig og blød var han og det passer sig for Dyrene, som for de saakaldte Mennesker." Og alle Ænderne samlede sig om den lille døde Sangfugl; Ænderne have stærke Passioner, enten have de det med Misundelse eller med Medlidenhed, og da her ikke var Noget at misunde, saa vare de medlidende, det var da ogsaa de to chinesiske Høns. "Saadan en Sangfugl faae vi aldrig mere! han var næsten en Chineser," og de græd saa det klukkede efter, og alle Hønsene klukkede, men Ænderne gik og havde de rødeste Øine. "Hjerte have vi!" sagde de, "det kan da Ingen negte os!" "Hjerte!" sagde den Portugisiske, "ja det have vi – næstelisaa meget som i Portugal!" "Lad os nu tænke på at få noget i Skrutten!" sagde Andriken, "det er det Vigtigere! Gaaer et af Spilleværkerne i Stykker, saa have vi nok alligevel!"	hovedet og jeg er nær ved at tabe mit." "Han fylder ikke meget hvor han nu ligger!" sagde hanen. "Tal De dog med agtelse om ham," sagde <i>den portugisiske</i>, "for han havde tone, han havde sang og høj dannelse! Kærlig og blød var han og det passer sig for dyrene, som for de såkaldte mennesker." Og alle ænderne samlede sig om den lille døde sangfugl. Ænderne har stærke passioner, enten har de det med misundelse eller med medlidenhed, og da her ikke var noget at misunde, så var de medlidende, og det var også de to kinesiske høns. "Sådan en sangfugl får vi aldrig mere! Han var næsten en kineser!" Og de græd så det klukkede efter, og alle hønsene klukkede, men ænderne gik og havde de rødeste øjne. "Hjerte har vi!" sagde de, "det kan da ingen nægte os!" "Hjerte!" sagde <i>den portugisiske</i>, "– ja det har vi, næsten lige så meget som i Portugal!" "Lad os nu tænke på at få noget i skrutten!" sagde andrikken, "– det er det vigtigere! Går et enkelt af disse syngende spilleværker i stykker, så har vi nok alligevel!"
Originalteksten, bragt her mhp. sammenligning med ændringerne i 2019-versionen, er fra Det Kongelige Biblioteks HCA online-arkiv (efter DSL-udgaven 1963-1967). Der kan være enkelte 'digitale fejl' i disse ældre online-originaler. Link: http://wayback-01.kb.dk/wayback/20101103141246/http://www2.kb.dk/elib/lit//dan/andersen/eventyr.dsl/index.htm	Sprogjusteret version ved Ivan Hansen (2015/2019) ©